GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 243. *Dumineca 16 (28) Decemvre* **1884.**

Brașovŭ, 15 (27) Decemvre

Mare sensațiune a produsŭ în Paris și în tótă Francia următórea scire ce a adus'o ḍiarulŭ „Figaro“ Dumineca trecută:

„Bismarck vine la Paris. Acéstă călĕtoriă nu ne surprinde, ea este încoronarea înțelegerei între Francia și Germania și o urmare a conferenței din Berlinŭ, care a fostŭ convocată de ambele puterĭ continentale. De multŭ era hotărîtă o întrevedere cu Ferry. Bismarck este așteptatŭ în Paris între 12 și 14 Ianuariu și va petrece aicĭ trei ḍile. Elŭ va fi acompaniatŭ numai de fiulŭ sĕu Wilhelm. Este cunoscută simplitatea și bonhomia lui Bismarck. Presența lui va remâné neobservată de poporațiunea parisiană. Raportulŭ dintre Francia și Germania se va sigilá prin acéstă neașteptata călĕtoriă. Cercurile oficiale sunt cam consternate prin decisiunea grabnică a cancelarului... Bismarck vine la Paris îndată după încheierea conferenței africane. Călĕtoria lui privesce cestiunea egipténă și atitudinea Angliei. Ea are de scopŭ, de a dovedí Angliei clarŭ și limpede buna înțelegere dintre Germania și Francia, în care Anglia nu crede. Din acestŭ punctŭ de vedere visita d-lui Bismarck este unŭ evenemêntŭ. Va schimba óre Ferry politica sa orĭ va merge înainte pe cărarea, pe care a apucatŭ? Interesantŭ ar fi de a sci, décă Ferry va întórce visita principelui Bismarck în Berlinŭ....“

Scirea, că Bismarck va merge la Paris a deșteptatŭ dintr'odată tóte temerile și pasiunile, ce ardeau ascunse sub spuză. Cei mai mulțĭ nu i-au datŭ credĕmêntŭ, dér era ceva naturalŭ, ca parisianului sĕ i se suie sângele în capŭ chiar și numai gândindu-se la possibilitatea, că învingĕtorulŭ dela 1870, celŭ ce a subscrisŭ tractatulŭ de pace dela Francfurt, atâtŭ de umilitorŭ pentru Francia, va veni la Paris ca óspe.

S'a ḍisŭ că scirea adusă de fóia orleanistă, cea mai rĕspândită în Francia, ar fi fostŭ numai unŭ „ballon d'essai,“ adecă o pipăire a pulsului opiniunei publice francese.

Anevoie ne vine a crede, că Bismarck însușĭ ar fi aruncatŭ acestŭ „ballon d'essai“ în vr'unŭ modŭ órecare. Dênsulŭ trebuia sĕ scie, că moderațiunea ce și-au impus'o Francesii față cu Germania nu este resultatulŭ împăcărei, lorŭ cu starea lucrurilorŭ creată prin pacea dela Fracfurt, ci este numai o urmare a precauțiunei și a intereselorŭ momentane politice ale Republicei.

Francesii n'au nimicŭ în contra, décă Bismarck sprijinesce politica lorŭ colonială și când se tractéză de Africa suntŭ gata de a merge chiar mână în mână cu Germania. Astfelŭ Francia a convocatŭ împreună cu Germania conferența africană întrunită la Berlin. Dér de o împăcare cu rivalulŭ lorŭ puternicŭ Francesii nu vorŭ se scie nimicŭ. Cabinetulŭ Ferry face totŭ possibilulŭ spre a susținé bunele relațiunĭ cu Germania, însĕ opiniunea publică francesă a rĕmasŭ neschimbată în cestiunea cea mare de litigiu între Francia și Germania.

Ceea ce ni-se pare mai naturalŭ și mai probabilŭ este, că „Figaro“ prin comunicatulŭ sĕu a intenționatŭ numai de a ațîță pe Francesĭ în contra guvernului și a-i creá prin întonarea neînțelegerilorŭ cu Anglia dificultățĭ.

Fóia orleanistă și-a ajunsŭ scopulŭ. Pasiunile s'au aprinsŭ din nou și foile monarchice și intransigente le nutrescŭ prin observările cele mai mușcătóre cu privire la pretinsa călĕtoriă a cancelarului germanŭ. Ele aducŭ aminte lui Bismarck, că în anulŭ trecutŭ a fostŭ flueratŭ pe stradele Parisului chiar unŭ Rege (Alfonso alŭ Spaniei) care a primitŭ numai unŭ titlu în armata germană. La ce se póte așteptă însĕ unŭ Bismarck, décă va cuteza a merge la Paris?

Manevra ḍiarului orleanistŭ a produsŭ deodată o mare turburare a liniștei, ce domnea în politica cea mare. Lumea s'a deșteptatŭ vĕḍêndŭ înaintea ei o realitate puținŭ mângăietóre. Scirea lui „Figaro“ s'a desmințitŭ. Bismarck, se asigură, nu se gândesce a merge la Paris. Dér a rĕmasŭ unŭ sentimentŭ de neîncredere și de marĭ îngrijirì pentru viitorŭ.

—o—

Serbia și Bulgaria.

Neînțelegerea ce a isbucnitŭ din nou între Serbia și Bulgaria, orĭ câtŭ de neînsemnată ar socoti-o cineva, inspiră marĭ îngrijirĭ din motivulŭ că se bănuesce, că o mână ascunsă a aruncatŭ între aceste doue state mărulŭ discordiei.

Tótă cérta provine dintr'o pretențiune teritorială pe țĕrmulŭ Timocului, întemeiată pe aceea, că rîulŭ 'și-a schimbatŭ cursulŭ, — pentru o așa numită caraulă, o casă de gardă, din care garnisóna sêrbă a fostŭ scósă afară într'o ḍi de Bulgarĭ. Serbia a protestatŭ, s'au amenințătŭ amêndouĕ statele cu ruperea relațiunilorŭ diplomatice, s'au schimbatŭ lungĭ note asupra titlului de dreptŭ din amêndouĕ părțile, până când puterile au întrevenitŭ în Sofia și în Belgradŭ, isbutindŭ a face sĕ se 'ncépă tractărĭ directe între Serbia și Bulgaria. De atuncĭ nu s'a mai auḍitŭ nimicŭ despre conflictŭ și se credea, că s'a resolvatŭ séu s'a apropiatŭ de resolvare în modŭ pacĭnicŭ acéstă cestiune, esecutându-se totŭ atuncĭ și noua apropiere între Germania și Rusia și luândŭ o schimbare îmbucurătóre și relațiunile dintre Viena și Petersburg. In ḍilele acestea se auḍì deodată, că acele tractărĭ directe s'au zădărnicitŭ, fiindcă guvernulŭ bulgarŭ nu vrea sĕ priméscă condițiunile ce s'au stabilitŭ între regele Milanŭ și prințulŭ Alexandru pe calea tractărilorŭ personale. „Neue freie Presse« nu crede, că acéstă încordare a relațiunilorŭ ar fi periculósă pentru pacea europénă, dar în totŭ casulŭ e bătătóre la ochĭ puțina importanță ce i se dă prințului Alexandru în afacerile politice, mai cu sémă, că se atribue acéstă zădărnicire d-lui Kojander, agentului diplomaticŭ rusŭ din Sofia.

»Prințulŭ Alexandru, ḍice fóia vienesă, represintă în reședința sa bulgară mai multŭ unŭ oficerŭ de gardă prusianŭ pusŭ în apanagiu rusŭ, decâtŭ unŭ regentŭ cu voință și cu libertate de acțiune propriă. Acésta nu se scie numai de acum, dar nu s'a datŭ pe față așa de multŭ ca în acestŭ casŭ. Când în Sobranie a fostŭ vorba de fusiunea celorŭ douĕ partide, principile s'a bucuratŭ de acésta, dar ministru-președinte Caravelovŭ l'a desaprobatŭ și anume pe motivulŭ observațiunilorŭ făcute de agentulŭ rusŭ. Asta s'ar puté însă considera ca o afacere bulgară internă, pe când conflictulŭ sêrbo-bulgarŭ trece peste granițile principatului bulgarŭ, întră in sfera politicei esterne balcanice, unde sfera puterei austriace și rusescĭ se atinge, și tocmai de aceea are mare însemnătate. Ministru-președinte și acum desapróbă pe principele Alexandru, căcĭ și acum are la spate pe agentulŭ rusŭ. Insă de astă dată nu e bulgarulŭ Zankov, ci regele Sêrbiei, căruia i se spune, că promisiunile principelui bulgarŭ n'au nicì unŭ obligamentŭ. Asta'i o mare deosebire, căcĭ pe când d. Zankov trebuì sĕ se liniștéscă, regele Sêrbiei nu o póte face. Și nicĭ nu o va face, căcĭ elŭ refusă d'a recunósce pe d. Caravelovŭ ca o instanță superióră prințului Alexandru, cu care a tratatŭ personalŭ.

»Așa stă în momentulŭ de față tótă afacerea, și puterile, a cărorŭ intervențiune acum șése lunĭ pusese la cale începerea tractărilorŭ între cei doi principĭ, suntŭ împreună cu Battenbergulŭ desaprobate de d-nii Caravelovŭ și Kojander. Avemŭ dreptulŭ sĕ întrebămŭ, până unde se întinde — după întrevederea dela Skiernevice — înțelegerea dintre Rusia și cele douĕ imperii germane?.... Dacă e vorba sĕ se esercite acum o nouă presiune în Sofia, spre a se aplana conflictulŭ dintre Serbia și Bulgaria, atuncĭ Rusia trebue sĕ instrueze mai ânteiu pe agentulŭ sĕu d'acolo, ca sĕ se lase de lucrarea sa de a scóte mușunóiă, căcĭ astfelŭ caraula de la Timocŭ ar puté în cele din urmă sĕ-șĭ arunce umbra sa peste relațiunile amicale ale marelorŭ puterĭ..... E de așteptatŭ de la Rusia, ca sĕ nu mai lase pe agenții sĕi din peninsula balcanică sĕ jóce acelașŭ rolŭ, ca în timpulŭ când semiluna domnea până la țĕrmii Dunării.«

—o—

Discursulŭ Papei Leo XIII.

In ajunulŭ sĕrbătorilorŭ Domnului colegiulŭ cardinalilorŭ a felicitatŭ pe Papa prin graiulŭ decanului sântului colegiu, cardinalulŭ Sacconi. Papa a rĕspunsŭ ḍicêndŭ:

»Situațiunea Nóstră nu corĕspunde nicĭ decum demnității și independenții Papatului. Libertatea lui în exercitarea puterei supreme este restrînsă și din ce în ce trebue sĕ sêmțimŭ mai multŭ greutatea unei dominațiunĭ străine și trebue sĕ se convingă lumea catolică că o asemenea situațiune nu mai este de suportatŭ și că »nu mai póte fi indiferentă față cu ea«

Dușmanii bisericei — adause Papa — au mersŭ așa departe de a contestá Papei dreptulŭ ca sĕ-șĭ manifeste prin fapte creștinésca iubire a deaprópelui. Papa combate atacurile și insinuările pressei liberale în afacerea cu spitalulŭ și protestéză în contra libertății prea mare a eresiei, care ișĭ îmulțesce templele în Roma și atacă dogmele bisericei. Elŭ cere energicŭ independența Papatului; protestéză mai departe în contra divorțului, care minéză familiile, amenință crescerea copiilorŭ și este începutulŭ decadenții statelorŭ: „Décă îi va plăcea lui Dumneḍeu, adauge Papa, de a nu ne cercá din nou, îi vomŭ mulțămi, dér este de temutŭ că lucrurile nu se vorŭ schimbá spre mai bine pe câtŭ timpŭ capulŭ bisericei în Roma va trebuí sĕ sufere jugulŭ dominațiunei străine. Fiulŭ lui Dumneḍeu nu va părăsi biserica sa. Catolicii sĕ se róge ca sĕ soséscă câtŭ mai curêndŭ ceasulŭ mântuirii poporului.«

—o—

SCIRILE ḌILEI.

Concertulŭ Brassin-Stein. Rare-orĭ are ocasiune publiculŭ brașovénŭ a asista la o producțiune musicală ca cea de aséră. D-lŭ Brassin a doveditŭ, că este unulŭ dintre cei dintêi artiștĭ în mânuirea arcușului, ér' d-na Stein, că este o pianistă de totŭ desteră. Nicĭ unulŭ din cei-ce au luatŭ parte la acéstă escelentă producțiune n'a rĕmasŭ nemișcatŭ, nicĭ unulŭ nu s'a depărtatŭ din sala șcólelorŭ de fete germâne de aicĭ, fără sĕ-i pară rĕu, că publiculŭ asistentŭ n'a fostŭ în numĕrŭ câtŭ se póte de mare. Dintre piesele esecutate de d-lŭ Brassin, carĭ au storsŭ în gradŭ mai mare admirațiunea celorŭ de față, amintimŭ în deosebire „Ciaconna« de Leb. Bach și La Ronde des Lutins« de Bazzini. In piesele »Am Waldessaum« și »Marsche Militaire« d-lŭ Brassin dovedì și unŭ remarcabilŭ talentŭ componistŭ. Din piesele esecutate pe piano de d-na Stein mai clarŭ și precisŭ esecutată și prin urmare mai aplaudată a fostŭ „Etuda« de Rubinstein. — La casŭ când escelenții concertiștĭ arŭ da o nouă producțiune, recomandămŭ cu tótă căldura iubitorilorŭ de musică sĕ nu lase ocasiunea nefolosită!

—0—

Erĭ amŭ primitŭ primulŭ numĕrŭ de probă alŭ diarului ungurescŭ »Brasso« ce va apăré dela 1 Ianuarie în Brașovŭ In învitarea la abonamentŭ, redactorulŭ Szterényi Iószef ḍice, că chemarea acestui diarŭ va fi în prima liniă »puternica promovare a ideii de statŭ și a lățirii limbei materne.«

Sapienti satis!

—0—

„Românulŭ« spune, că ministrulŭ de esterne ar fi dispusŭ sĕ refuse d-lui Gr. M. Sturdza datele cerute în privința convențiunei comerciale încheiate cu Austro-

Ungaria, precum și corespondința urmată în acéstă privință.

—0—

D. C. I. Mitilineu a adresatŭ unŭ căldurosŭ apelŭ cătră autorii și editorii de cărți, broșure etc. cu privire la România, ca sĕ triméță gratisŭ câte unŭ esemplarŭ din operile, ce au publicatŭ séu vorŭ publica, la adresa »Bibliotecii ministerului lucrăriloru publice din Roma,« deórece distinsulŭ filoromânŭ și profesorŭ B. E. Maineri, directorulŭ bibliotecii și archiveloru technice, 'și-a propusŭ sĕ continue a face și mai multŭ cunoscută România în Italia prin publicațiunĭ ḑilnice și prin scrieri periodice. Suntemŭ siguri, că la apelŭ se va rĕspunde totŭ cu aceeașĭ căldură.

—0—

Cetimŭ în »Voința Națională« de Vinerĭ: »Aḑĭ la óra 1 p. m. s'a oficiatŭ de I. P. S. S. Mitropolitulŭ Moldovei, în biserica sf. George nou, serviciulŭ funebru pentru repausatulŭ generalŭ N. Dabija. La acestŭ serviciu asistau dd. ministri, delegațiunile Camerei și Senatului, generalŭ V. Crețénu, șefulŭ casei militare a M. S. Regelui, generalii aflațĭ în capitală, toțĭ șefii de corpurĭ din garnisónă, precum și unŭ mare numĕrŭ de înalțĭ demnitarĭ ai Statului. Sicriulŭ se perdea în o mulțime imensă de frumóse coróne depuse de familiă, de diferite autorități precum și de mai mulțĭ amicĭ ai familiei. Printre coróne se observá și una trimisă de M. S. Regele. Onorurile militare au fostŭ date de regimentulŭ 1 de liniă cu drapelŭ și musică, de două baterii de artileriă și de regimentulŭ de roșiorĭ, puse sub comanda d-lui generalŭ Radovicĭ. Cortegiulŭ funebru a străbătutŭ strada Lipscanĭ, calea Victoriei, calea Griviței până la gara de Nordŭ. In dreptulŭ palatului regalŭ, cortegiulŭ se oprì și o frumósă corónă se depuse pe sicriu din partea MM. LL. Regele și Regina. Panglicele carului funebru, trasŭ de 6 cai, erau ținute de d-nii prim-ministru I. C. Brătianu, generalŭ-adjutantŭ Fălcoianu, ministru de rĕsboiu, și de d-nii generalĭ Cernatŭ, Al. Anghelescu, Cantili, Arion, Baruți, colonelŭ Pastia, etc. Decorațiunile erau purtate de mai mulțĭ oficerĭ superiorĭ. Deși timpulŭ erá fórte urîtŭ, după cortegiu urmau unŭ însemnatŭ numĕrŭ de oficerĭ superiorĭ și elevii scólei de podurĭ și șosele. Imediatŭ după trăsurile familiei, urma trăsura de galá a Curței regale. La gara de Nordŭ, sicriulŭ fù datŭ josŭ din carulŭ funebru și depusŭ în vagonŭ de mai mulțĭ oficerĭ superiorĭ și inferiorĭ, printre carĭ s'au observatŭ între alții d-nii generalŭ Fălcoianu, colonelŭ Pastia etc. Pe peronulŭ gării, unde se afla și d-na generalŭ Dabija, împreună cu întréga familiă a decedatului, d. generalŭ E. Arionŭ a cititŭ unŭ discursŭ prin care a schițatŭ viéța militară și politică a decedatului. La gară se aflau și mai multe d-ne, printre carĭ am observatŭ pe d-nele generalŭ Fălcoianu, generalŭ Radu Mihaiu, generalŭ E. Arionŭ, colonelŭ Berendei, colonelŭ Mărculescu, etc.«

—0—

Falimentulŭ băncii Marcu Cohen din Brăila cu sucursala S. M. Cohen din Bucurescĭ se sue la unŭ milionŭ și jumătate.

—0—

»Liberalulŭ« din Iași află, că o sumă mare de ovrei, ce erau înscrișĭ la sorțĭ, prinḑêndŭ în mijloculŭ loru pe unŭ sub-comisarŭ, unŭ epistatŭ și mai mulțĭ jandarmĭ, i-au bătutŭ și maltratatŭ în unŭ modŭ fórte gravŭ. Marțĭ, aducêndu-se mai mulțĭ din cei prinșĭ la parchetŭ spre a se instruĭ afacerea, unŭ numĕrŭ de peste trei mii de ovrei au năvălitŭ în palatulŭ administrativŭ și prin împrejurimĭ, umplêndŭ tótă piața curții și o parte din strada mare, și căutândŭ a provocá scandalurĭ. Mai mulțĭ din aceștia s'au aruncatŭ din nou asupra jandarmiloru spre a elibera pe arestanțĭ. Cu mare greutate o parte din culpabilii prinșĭ au pututŭ fi espediațĭ în arestulŭ preventivŭ, câte doi, sub paza unuĭ mare numĕrŭ de jandarmĭ. Nu se scie dacă afacerea se va puté termina în liniște, deórece agresiunea ovreilorŭ devine din ce în ce mai mare.

—o—

Procesulŭ anarchiștilorŭ în Lipsca.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.")

Lipsca, 24 Decemvre n. 1884.

Domnule Redactorŭ! Erĭ s'a terminatŭ la tribunalulŭ de aicĭ unŭ procesŭ anarchisticŭ, care a făcutŭ mare svonŭ mai în tótă pressa din Europa. Se părea, că anarchismulŭ e stêrpitŭ cu totulŭ din acéstă țéră; procesulŭ de față a probatŭ contrarulŭ. Anarchismulŭ lucră pe sub ascunsŭ; partida anarchistă își are aderenții sei, carĭ deși risipițĭ și prin alte state, dar se ajută reciprocŭ. Ei suntŭ fanaticĭ până la estremŭ și suntŭ gata a-șĭ sacrificá viața pentru principiile și vederile lorŭ. Acestŭ faptŭ a pusŭ pe gândurĭ pe ómenii dela putere și poliția are însărcinarea de a fi cu cea mai minuțiósă supraveghiare. — Voiu espune pe scurtŭ din acestŭ procesŭ aceea ce credŭ, că interesézā și pe publiculŭ cetitorŭ alŭ prețuitului ḑiarŭ, ce-lŭ redigețĭ.

Pertractarea finală s'a începutŭ în 14 l. c. Ascusații suntŭ 8 la numĕrŭ, toțĭ lucrătorĭ de diferite profesiunĭ, dintre carĭ amintescŭ pe Reinsdorf, Küchler, Rupsch și Bachmann. Procesulŭ se ocupă cu două atentate cu dinamită săvêrșite în Septemvre anulŭ trecutŭ. Bachmann a comisŭ pe celŭ dintêiu în restaurantulŭ lui Willemsen din Elberfeld pela 10 óre séra. Deși în odaia de alăturĭ își țineau tocmai atuncĭ o mulțime de medicinișțĭ ședința lorŭ, Bachmann a aprinsŭ fitilulŭ unei cutii cu dinamită ce o pusese sub scaunulŭ sĕu și apoi fără sĕ fie vĕḑutŭ a dispărutŭ. Explosiunea, care a urmatŭ immediatŭ n'a periclitatŭ viața nimĕnui, dar i-a făcutŭ restauratorului o pagubă de 600 mărcĭ (360 florenĭ). Alŭ doilea atentatŭ l'a sĕvêrșitŭ Küchler și Rupsch cu ocasiunea desvălirei monumentului din pădurea Niederwald. La acéstă sĕrbătóre națională au luatŭ parte M. Sa împĕratulŭ Germaniei, diferițĭ regĭ și principĭ, și o mulțime mare de poporŭ. Proiectulŭ a fostŭ sĕ prăpădéscă pe împĕratulŭ și pe principii, carĭ erau de față. In preséra serbărei amintițĭ acusațĭ, fără ca sĕ fie observațĭ de nimenea, au ascunsŭ, 10 minute depărtare de monumentŭ, într'unŭ șanțŭ, peste care se scia, că are sĕ trécă împĕratulŭ cu suita sa, două cutiĭ marĭ pline de dinamită și provĕḑute cu fitile. Fitilele le-au acoperitŭ cu foi, pămêntŭ și érbă, érŭ capetele lorŭ și le-au marcatŭ, ca a doua ḑi sĕ le pótă aflá numai decâtŭ și sĕ le aprindă. Rupsch era la timpulŭ destinatŭ la loculŭ sĕu. In momentulŭ, când a trecutŭ împĕratulŭ preste șanțŭ, Rupsch la semnalulŭ lui Küchler a aprinsŭ fitilulŭ, dar fiindcă peste nópte cam plóase, a arsŭ până la unŭ locŭ, fără ca dinamita sĕ fi luatŭ focŭ. Astfelŭ numai prin norocŭ a scăpatŭ împĕratulŭ Germaniei și o mare mulțime de ómenĭ de peire! — Supĕrațĭ, că nu le-a reușitŭ planulŭ, acușații după sfêrșirea serbărei au luatŭ seara cutiile cu dinamită din șanțŭ și au plecatŭ spre Rüdesheim, nu departe de Niederwald. Aicĭ își încércă de nou noroculŭ, punŭ cutiile cu dinamită lângă păreții unei hale pe atuncĭ plină cu ómenĭ, aprindŭ fitilulŭ, explosiunea se face; din fericire nu se periclitézā nimenea, dar proprietarulŭ are o pagubă fórte mare. Acésta e pe scurtŭ istoria atentatelorŭ.

Sufletulŭ și urzitorulŭ lorŭ e Reinsdorf, unŭ culegĕtorŭ de litere. Membru declaratŭ alŭ partidei anarchiste, Reinsdorf a jucatŭ de mai mulțĭ anĭ sub diferite nume rolulŭ de agitatorŭ prin mai multe cetăți ale Germaniei. In totŭ decursulŭ procesului elŭ e resolutŭ, rĕspunde cu nepăsare și obrăsnicia; pe când ceilalțĭ complicĭ, căutândŭ sĕ se facă nevinovațĭ, își contraḑicŭ. Bachmann recunósce, că elŭ a aprinsŭ dinamita în restaurantulŭ amintitŭ mai susŭ, dar n'a cunoscutŭ efectulŭ ei și n'a avutŭ intențiunea sĕ omóre ómenĭ. Rupsch afirmă că nu plóia a fostŭ causa, că nu a arsŭ totŭ fitilulŭ și prin urmare nu a esplodatŭ dinamita, ci elŭ însușĭ, care n'a avutŭ intențiune sĕ sĕvârșéscă atentatulŭ; din care causă de séra a tăiatŭ fitilulŭ pe la jumĕtate, fără sĕ fie observatŭ de Küchler, care insista cu trupŭ și sufletŭ ca sĕ se comită atentatulŭ. Küchler afirmă contrarulŭ. Astfelŭ se continuă pertractarea, care cu ascultarea a celorŭ 54 de martorĭ, chemațĭ pentru descoperirea adevĕrului, a duratŭ 9 ḑile. Trecŭ peste rĕspunsurile diferițilorŭ acusațĭ și martorĭ, și mĕ mărginescŭ a reproduce o parte din rĕspunsulŭ lui Reinsdorf, fiind de unŭ interesŭ generalŭ.

Reinsdorf recunósce, că e anarchistŭ.

Președintele: Ce înțelegĭ d-ta sub anarchiă și anarchistŭ? Reinsdorf (după ce se gândește puținŭ): Eu înțelegŭ sub anarchiă o stare socială, care pune pe orĭ ce omŭ cu mintea sănĕtósă în posibilitatea de a ajunge cea mai înaltă tréptă de cultură și desvoltare. Acésta e în totŭ casulŭ numai în societatea anarchistă cu putință. Ținta partidei anarchiste este: 1). A scuti pe ómenĭ de lucrulŭ peste mĕsură; 2). A-i scăpá de lipsă și necazŭ; 3). A-i elibera de orĭ ce forță nenaturală; 4). A scóte prostia și superstițiunea din lume.

Acusatulŭ, cu învoirea președintelui, espune pe lungŭ mijlócele, de carĭ se folosescŭ anarchiștii spre ajungerea scopurilorŭ amintite. Intre altele ḑice: Deși s'au inventatŭ o mare mulțime de mașinĭ nouĕ, totușĭ lucrulŭ ómenilorŭ nu s'a micșoratŭ de locŭ; pe ḑi ce merge cresce numĕrulŭ acelora, carĭ negăsindŭ de lucru suntŭ condemnațĭ a muri de fóme pe drumurĭ. Anarchiștii au sĕ caute căĭ și mijlóce, ca nu numai unii, ci massa întrégă a poporului sĕ pótă trăi bine. Partida anarchistă voiește sĕ delăture producțiunea privată, și în loculŭ ei sĕ pună producțiunea anarchistă. Spre scopulŭ acesta este necesitate neconditionată, ca fiecare proprietarŭ de pămêntŭ, orĭ capitalistŭ, orĭ fabricantŭ sĕ fie expropriatŭ în favorulŭ totalității. Pămêntulŭ, banii etc. devinŭ conformŭ organisațiunei statului anarchisticŭ proprietatea asociațiunilorŭ de lucrătorĭ. Pămêntulŭ n'are sĕ-lŭ cultive câțĭ-va lucrătorĭ cu sapa și cu plugulŭ primitivŭ, ci cu pugurĭ cu vaporŭ și alte unelte moderne. Reuniunile de lucrătorĭ din tótă țéra au sĕ stea în relațiunĭ unele

FOILETONU.

Puterea graiului naționalŭ și însemnătatea teritorului naționalŭ.

(*Două discursurĭ*, de **Ionŭ a lui G. Sbiera.** Cernăuțĭ 1884.)

(Urmare și fine.)

O națiune care trăesce pe unŭ teritorŭ supusŭ altei națiunĭ nu'șĭ póte desvoltá și manifestá viața sa particulară organică astfelŭ, după cum ar dori și după cum 'i-ar dicta interesele sale. Astfelŭ de națiune jócă, după cântecŭlŭ din concertele națiunilorŭ ce se esecută totdeauna după programe stabilite de mai înainte cu multă și profundă chibsuélă. Aceste programe fórte a rare orĭ coincidŭ cu placulŭ și cu interesele națiunilorŭ condamnate a jucá după dînsele! Mai adeseorĭ, aceste programe tindŭ a mărginĭ în modŭ fórte simțitorŭ sfera de activitate a organismului naționalŭ, ba une orĭ i-o strîmptézā intr'atâta, încâtŭ 'i se periclitézā chiar esistința.

O națiune fără de teritoriu propriu, carea petrece pe teritorulŭ altorŭ națiunĭ, este ca și unŭ corpŭ organicŭ străinŭ aflătorŭ în altŭ corpŭ organicŭ. Până când ea nu neîncomodézā cu esistința sa națiunea, pe teritorulŭ căreia viețuesce, până atuncĭ acésta îi dă pace și o sufere sĕ petrécă întrînsa. Din momentulŭ însĕ ce prin începerea manifestării vieții sale particulare și idividuale causéză corpului, în care se află, necomodități, neplăcerĭ séu chiar suferințe și durerĭ, a și datŭ ansă la o luptă pentru esistență. Acéstă luptă se curmă séu prin rĕpunerea, prin stêrpirea unuia din luptătorĭ, séu prin separarea corpurilorŭ luptătóre, ocupândŭ adecă fiecare din ele câte unŭ spațiu, câte unŭ teritorŭ propriu pentru manifestarea și întreținerea vieții sale particulare și individuale.

Teritorulŭ propriu este și rĕmâne pentru fiecare națiune vitală prima, principala și absolutŭ nedespensabila condițiune, spre a'șĭ întreține în deplină libertate viața sa propriă particulară și individuală. Căcĭ, precum nu ne putemŭ închipui o ființă organică fără de vr'unŭ spațiu ce neapĕratŭ trebuc sĕ'lŭ cuprindă organismulŭ ei, totŭ așa nu ne putemŭ cugeta nicĭ o națiune deplinŭ formată fără de vr'unŭ teritorŭ propriu alŭ sĕu, pe întinderea căruia sĕ pótă membrii ei intrá unii cu alții în legăturĭ și funcțiunĭ organice și sĕ constituéscă împreună corpulŭ organicŭ numitŭ națiune.

Teritorulŭ propriu este absolutŭ necesarŭ nu numai pentru esistința și manifestarea vieții naționale, dér și pentru înmulțirea și estinderea națiunii. Acésta a fostŭ causa, care cu necesitate a impinsŭ totdéuna pre națiunĭ ca sĕ cuprindă pentru sine câtŭ mai multŭ teritorŭ. Stremurulŭ de înmulțire necesitézā și pre individŭ ca sĕ dobîndéscă pentru sine și ai sĕi locŭ câtŭ se póte de multŭ. Teritorulŭ ocupatŭ, națiunile ca și individiĭ, 'l-au apĕratŭ și'lŭ apĕră totdéuna cu multă și mare vitejie, sacrificândŭ în acéstă luptă chiar membri din corpulŭ sĕu naționalŭ. Pentru apĕrarea teritorului comunŭ, națiunile primitive săriau cu toții, cu micŭ cu mare, cu tĕnĕrŭ și bĕtrânŭ. Națiunile civilisate însĕ și organisate în staturĭ proprie întrețină spre acestŭ scopŭ anume apĕrătorĭ. Sacrificiele ce le aducŭ ele pentru susținerea și înarmarea acestorŭ luptătorĭ suntŭ adeseorĭ fórte mari, mai mari chiar decâtŭ sacrificiile aduse pentru alte multe categorii de trebuințĭ pentru susținerea traiului naționalŭ. Nicĭ o națiune, fie ea câtŭ de mică, n'a cedatŭ, de bună voe și fără resistință, părțĭ din teritoriulŭ cuprinsŭ și cultivatŭ de dînsa. Ocuparea de cătră alte națiunĭ a unorŭ teritorii naționale străine s'a făcutŭ totdéuna cu puterea. Forța a primatŭ dreptulŭ!

In ḑiua de astăḑĭ s'a ivitŭ unŭ modŭ nou de a cuceri teritorii naționale străine. Astăḑĭ, de puterea brutală se folosescŭ națiunile numai în casurĭ estreme. Pentru estinderea sa ḑilnică, pentru ocuparea necontenită de teritorii străine, membrii națiunilorŭ civilisate și culte practică astăḑĭ unŭ modŭ precâtŭ de pacinicŭ pe atâta și de periculosŭ. Astăḑĭ, ei nu mai întrebuințézā forța brutală, ci pe nesimțite, și chiar cu bună învoiélă, purcedŭ la deposedarea națiunilorŭ, deposedêndŭ unulŭ câte unulŭ din membrii lorŭ. Ei le oferŭ pentru teritoriile cedate adeseorĭ prețurĭ fórte bune, mai alesŭ atuncia când este vorba a ocupa nisce locurĭ fórte îndemânate și apte pentru interesele ocupătorilorŭ. Pe calea pacinică, și cu bună învoială, vedemŭ astăḑĭ în mânile străinilorŭ târgurĭ și sate întregĭ de pe teritoriile altorŭ națiunĭ brudie și nepricepute, lacome și răsipitóre.

Vărîrea străinilorŭ printre membrii unei națiunĭ, ocuparea de cătră dînșii a unorŭ părticele din teritorulŭ ei nu sunt totdéuna și sub tóte împrejurările dăunăciόse, periculóse. Străinii de pe teritorulŭ unei națiunĭ sunt chiar folositorĭ și contribuescŭ multŭ la întărirea și nobilitarea ei atuncia, când sunt de o rassă nobilă și când ușorŭ se înfrățescŭ, se dau absorbițĭ și se asimiléză. In casulŭ acesta i-am puté compará cu unŭ nutrimentŭ sănătosŭ și priinciosŭ, ce vre-unŭ corpŭ organicŭ îlŭ ia în sine spre recrearea sa, spre procurarea unorŭ sucurĭ ce i se împuținézā séu îi lipsescŭ, séu și spre înlocuirea unorŭ părticele morbide și restituibile. Din contră, când străinii nu vorŭ sĕ se prefacă în membri ai națiunii, pe teritorulŭ căria s'au așeḑatŭ; când nu vorŭ sĕ se supună puterii ei vitale; când nu vorŭ sĕ adópte spiritulŭ ei asimilatorŭ și dătătorŭ de viață, adecă când nu vorŭ sĕ vorbéscă și sĕ se folosécă numai de graiulŭ ei; în scurtŭ, când străinii nu vorŭ sĕ se desnaționaliseze și sĕ devină celule organice și membri omogenĭ ai națiunii teritoriale: atuncĭ ei echivaléză cu o materie morbósă, cu unŭ veninŭ destrugĕtorŭ ce se înfiltră și se încuibézā în corpulŭ naționalŭ. Lasă acéstă materiă morbósă, acestŭ veninŭ disolvantŭ în pace, necombătutŭ și neparalisatŭ, și elŭ atuncĭ de sine și prin sine se va întărĭ și lățĭ totŭ din ce în ce mai multŭ. Cu cât materia morbósă va fi mai activă, mai energică, mai espansivă: cu atâta mai adâncŭ și mai cu temeiu se încuibézā în corpulŭ naționalŭ; cu atâta mai mare și mai de temutŭ este periculŭ de destrugere ce amenință totŭ corpulŭ. Décă o

cu altele și sĕ lucre la crearea unei asociațiunĭ internaționale de lucrătorĭ.

Nu va mai fi de lipsă nicĭ unŭ geniu, nicĭ o autoritate, lucrătorii au sĕ îngrijéscă de tóte singurĭ, căcĭ suntŭ destulŭ de capabilĭ. Lucrulŭ se va împuțina colosalŭ; n'are sĕ mai fie nici o armată stabilă, nicĭ o poliția; ómenii vorŭ avé sĕ lucre celŭ multŭ 2 óre pe di; nu va fi de lipsă sĕ fie constrînșĭ la lucru, fie-care va fi așa de înțeleptŭ și-șĭ va împliní de bună voiă datoria sa. (Fiind-că președintele îlŭ lăsa sĕ vorbéscă, Reinsdorf profită de ocasiune și adauge): Idea anarchistă va triumfá, de ar fi 1000 de tribunale aicĭ. Trăiască anarchia!

Prreședintele: Dar mijlócele, carĭ îșĭ permitŭ a le folosí anarchiștii, ca sĕ-șĭ ajungă scopulŭ, suntŭ numai atentate asupra capetelorŭ încoronate și esplosiunĭ cu dinamită?

Reinsdorf: Teoría anarchiei nu prescrie nicĭ unŭ mijlocŭ anumitŭ, ea lasă pe fiecare sĕ lucre, cum îlŭ taie capulŭ.

Președintele: Dar așŭ voí sĕ aflu dela d-ta, décă astfelŭ de atentate și esplosiunĭ corĕspundŭ principiilorŭ d-tale?

Reinsdorf: Eu nu aflu de lipsă sĕ publicŭ înaintea tribunalului sincera mea părere, te lasŭ însĕ pe d-ta, d-le președinte, sĕ deducĭ cele mai estreme consecințe. Condamnați-mĕ, eu nu vréu sĕ fiu eliberatŭ pentru aceea, ce am mărturisitŭ aicĭ. Dar tot nu voiu tăcé. Ei! Eu aflu cu cale, ca cei asuprițĭ sĕ-șĭ rĕsbune asupra celorŭ ce'i asuprescŭ, aflu cu cale, ca anarchiștii și socialiștii sĕ comită atentate chiar și asupra capetelorŭ încoronate. (Acusatulŭ voia sĕ continue și sĕ vorbescă, despre împĕratulŭ Germaniei, dar Președintele l'a întreruptŭ energicŭ și a trebuitŭ sĕ tacă).

Reinsdorf recunósce, că elŭ a datŭ instrucțiunĭ lui Rupsch și Küchler, cum sĕ atenteze asupra împĕratului. La întrebare, că ce felŭ de motive l'a îndemnatŭ, rĕspunde: După părerea lui masa cea mare a poporului e în miseriă. Rĕsboiulŭ din 1870 n'a fostŭ unŭ rĕsboiu „sfântŭ,« ci o espedițiune de cucerire dinastică, prin care omenimea a devenitŭ și mai nenorocită. Eliberarea masselorŭ e datorința lucrătorilorŭ. Nedemnŭ și sclavŭ fricosŭ e acela, care nu va participá la acéstă luptă. Totŭ pondulŭ zace în spiritulŭ lucrătorilorŭ. E ridiculŭ, ca noi lucrătorii germanĭ sĕ ne uitămŭ, cum scotŭ lucrătorii francesĭ în loculŭ nostru castanele din focŭ! La noi scopulŭ sfințesce mijlócele!

Președintele îlŭ face atentŭ sĕ se esprime mai scurtŭ. Reinsdorf continuă: La propaganda nóstră nu trebue sĕ fimŭ sentimentalĭ. Nu ne privesce că va fi omorîtŭ împĕratŭ, rege orĭ principe, noi punemŭ greutatea pe demonstrațiune, ca atare, care probéză ura cea mare, ce o are massa lucrătorilorŭ față cu stările sociale de adĭ. Nicĭ de aceea nu'mĭ pasă, că trebue sĕ-mĭ perdŭ eu capulŭ, celŭ puținŭ mĭ-amŭ împlinitŭ cu consciință datoria de anarchistŭ până la mórte!

Reinsdorf a mărturisitŭ principiile, mijlócele și scopulŭ partidei anarchiste. Elŭ a mai recunoscutŭ, că în mai multe rêndurĭ a primitŭ parale din Londra și din America, dar n'a voitŭ cu nicĭ unŭ prețŭ sĕ spună dela cine. Imprejurarea acésta a făcutŭ pe supremulŭ procurorŭ de statŭ sĕ esprime temerea, că Reinsdorf a statŭ în relații cu anarchiștii esternĭ!

Terminându-se erĭ pertractarea, președintele tribunalului a publicatŭ sentința: Reinsdorf fu condamnatŭ la mórte, și în casŭ de grațiare la 15 anĭ închisóre; Rupsch și Kühler la mórte și în casŭ de grațiare la 12 anĭ închisóre; Bachmann și încă unulŭ, fiind-că i-au ajutat cu parale spre a-șĭ ajunge scopulŭ, 10 anĭ închisóre; ér ceilalțĭ 3 nefiindŭ vinovațĭ au fostŭ pușĭ pe piciorŭ liberŭ.

Astfelŭ s'a sfêrșitŭ acestŭ procesŭ anarchisticŭ, a cărui pertractare finală o așteptau cei din Germania și chiar cei din statele esterne cu multă nerăbdare! V.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Brünn, 27 Decemvre. — Ministrulŭ comerțului a anulatŭ printr'o telegramă alegerile camerei de comerțŭ din Brünn, rrdonândŭ ca imediatŭ sĕ se facă alegerĭ nouĕ.

Laibach, 27 Decemvre. — La scontrarea cassei Societății de escompte de aci, s'a constatatŭ o lipsă de 70,000 fl. Directorulŭ Zenari s'a împușcatŭ înainte de a fi aretatŭ.

Paris, 27 Decemvre. — Pertractarea în contra d-nei Hugue s'a fixatŭ pe diua de 8 Ianuarie, înaintea curții cu jurațĭ de Sena.

DIVERSE.

O căciulă timbrată. — Țuicăreanu este adusŭ înaintea tribunalului corecționalŭ, sub învinovățirea de a fi ultragiatŭ pe agenții forței publice. Iată cum povestesce lucrurile unŭ sergentŭ de orașŭ: Treceamŭ pe la ceasurile 6, pe înserate, pe dinaintea poștei, pe când o mulțime de lume se adunase înaintea cutiei cu scrisorĭ de afară, și toțĭ rîdéu cu hohote, privindŭ pe prevenitŭ care, fiindŭ turmentatŭ de bĕutură, se căsnea ca sĕ bage în cutia de scrisorĭ unŭ pachetŭ măricelŭ; unii strigau: »O sĕ intre!« alții: »N'o sĕ intre!« Mĕ apropiu și vĕdŭ pe acestŭ individŭ înjurândŭ cu furie pachetulŭ care nu vrea sĕ intre; îi dau mânile la o parte și vĕdŭ că ține o căciulă. (Risete sgomotóse.) Ilŭ întrebŭ dacă este nebunŭ, și nu 'mĭ rĕspunde! „Așteaptă, amŭ s'o moiu în apă pentru ca sĕ intre mai bine.« (Rîsete) Mĕ uitŭ la căciulă, pe care era lipitŭ unŭ timbru de 15 banĭ și o adresă scrisă pe fundŭ; o trimitea la Ploescĭ. Atuncĭ îi spusei: »Du-te de te culcă, eștĭ beatŭ și nu știi ce facĭ.« Dênsulŭ îmĭ rĕspunde: „Mĕ ducŭ, domnule sergentŭ; pui la poște acéstă căciulă, pe care o trimitŭ lui fecioru-meu, și apoi mĕ ducŭ îndată acasă.« Ii iau din nou căciula din mână; dênsulŭ 'mĭ-o smulge și se repede iar la cutia de scrisorĭ încercându-se iarășĭ s'o bage înăuntru. In acestŭ timpŭ o mulțime de lume se adunase și ne încongiura. Apucai pe omulŭ acesta și îi iau din nou căciula; dênsulŭ îmĭ trage unŭ ghiontŭ și mĕ apucă de gâtŭ: »Dă-mĭ căciula, căcĭ feciorulŭ-meu o așteptă!« Tocmai atuncĭ venindŭ unŭ tovarășŭ îlŭ puturămŭ aresta, de și ne-a trasŭ mereu la ghionturĭ și la loviturĭ de picióre. — Președintele: Țuicăreanu, ce ai de disŭ? Trebue sĕ fi fostŭ smintitŭ sĕ voescĭ a întroduce o căciulă într'o cutiă de scrisorĭ; apoi sergentulŭ voindŭ sĕ te lumineze i-ai datŭ loviturĭ. — Țuicăreanu: Sĕ vĕ spunŭ: în privința căciulei pe care o trimeteamŭ băiatului, domnulŭ sergentŭ n'avea dreptate, fiindŭ că mĭ s'a spusŭ că se póte trimite orĭ-ce probe de mărfurĭ prin poștă. Atuncĭ amŭ scrisŭ adresa la fiu-meu pe fundŭ; amŭ scrisŭ pe dênsa: »proba de căciulĭ« și amŭ lipitŭ unŭ timbru de 15 banĭ. — Președintele: Asemenea pachete se depunŭ la biroulŭ postalŭ, ci nu se aruncă prin cutii; dar nu pentru acésta eștĭ tradusŭ înaintea tribunalului... — Țuicăreanu: Nu tăgăduescŭ că m'am aprinsŭ puținŭ, dar mĕ rogŭ sĕ mĕ iertațĭ; domnilorŭ, sunteți părințĭ de familiă, sunt părinte de familiă, strînsesemŭ ceva parale pentru ca sĕ trimetŭ o căciulă băiatului; amŭ credutŭ că d-lŭ sergentŭ vré sĕ-mĭ ia căciula; știamŭ că băiatulŭ era poftitŭ la o nuntă și îi trebuia căciula, nu vrémŭ sĕ semene cu unŭ golanŭ; atuncĭ în furia mea de părinte de familiă.... Da, domnilorŭ, (tribunalulŭ deliberéză,) sunt părinte de familiă, D-vóstră sunteți părințĭ de familiă..... Indurați-vĕ de unŭ părinte de familiă. Tribunalulŭ îlŭ osîndește la 3 dile de închisóre.

„Națiunea.“

Ammoniaphonulŭ. — Acesta e numele celei mai nouĕ invențiunĭ, menitŭ, se dice, a îmbunătăți vocea omenéscă. Inventatorulŭ e scoțianulŭ Dr. Canter Moffat. Calea pe care a ajunsŭ elŭ la acéstă descoperire a istorisit'o elŭ unui coredactorŭ dela »Pall Mall Gazette« astfelŭ: »Incă ca copilŭ m'a pĕtrunsŭ idea, că frumsețea tonului italianŭ trebue sĕ-șĭ aibă isvorulŭ în aerulŭ Italiei. Călĕtorindŭ în afacerĭ în Italia, mi-am datŭ ostenéla sĕ înbunătățescŭ vocea mea, care la îmceputŭ era de o slabă calitate. După o scurtă șĕdere, sciința mea chemică îmĭ dise că se află ceva în aerŭ, efectului căruia îi atribuiamŭ eu verdéța gălbuiă a vegetațiunii și aspectulŭ posomorîtŭ de tómnă alŭ întregei naturĭ. Am esperimentatŭ cu picăturĭ de rouă și am găsitŭ în ea douĕ părțĭ constitutive nouĕ: peroxyd de hydrogen și ammoniac. Aceste douĕ părțĭ constitutive mai nainte nu s'au găsitŭ nicĭ odată împreună în rouă, în nicĭ o parte a lumii, deși ammoniac se găsesce pretutindenĭ, dar în proporțiunĭ fórte micĭ. Am visitatŭ valea unde a fostŭ crescutŭ marele și simpaticulŭ tenorŭ italianŭ Ginglini și am găsitŭ în acestŭ plăcutŭ punctŭ aerŭ și rouă scăldate absolutŭ în peroxid de hydrogen și ammoniac liberŭ; și mergêndŭ din colibă în colibă m'am convinsŭ, că cei mai mulțĭ bărbațĭ dedéu cele mai frumóse și mai înalte tonurĭ de tenorŭ. Intorcêndu-mĕ la Glascov, am făcutŭ cu tótă seriositatea esperimente d'a îmbunătățí vocea omenéscă, am construitŭ aparatulŭ meu „ammoniaphon,« care conține peroxyd de hydrogen, ammoniac liberŭ și nisce uleiu de plante, alŭ cărui mirosŭ preponderéză în aerulŭ Italiei. Inspirarea acestorŭ părțĭ constitutive, sub anumite condițiunĭ, pe care nu vi le potŭ comunica, a avutŭ unŭ efectŭ admirabilŭ asupra vocei mele. Aparatulŭ meu are efectŭ, se înțelege acolo, unde nu se opunŭ pedecĭ organice de neînvinsŭ, etatea și alte împrejurărĭ.« Instrumentulŭ este o țévă argintată, de unŭ metalŭ deosebitŭ, lungă de 60 centimetri, umplută cu o materiă chemică, care forméză aerŭ italianŭ artificialŭ. Șése inspirațiunĭ pe di sunt de ajunsŭ, pentru ca în curêndŭ sĕ se observe o ușurare și putere în vorbire și cântare, și o suire și scoborîre însemnată a tonului vocei. Profesorii de cântărĭ din Londra și Edinburg îlŭ aplică cu succesŭ admirabilŭ la elevĭ. După șése lunĭ de întrebuințare dilnică, materia chemică trebue reînoită, și acésta costă numai câțĭva șilingĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

---

națiune astfelŭ înmorboșată nu este destulŭ de precaută; décă nu încetéză a totŭ primí în sine și a da astfelŭ nutrimentŭ acestorŭ materii morbóse aședate pe și în corpulŭ sĕu; décă nu circumscrie locurile mórbede; în scurt, décă nu ia de timpuriu mĕsurĭ eficace de vindecare: atuncĭ se trezesce deodată cu corpulŭ naționalŭ găuritŭ, ciuruitŭ de morburĭ, și cu legămintele lui materiale distruse. La orĭce mișcare, la orĭce acțiune a sa, națiunea simțesce îndată efectulŭ esistinții acestorŭ morburĭ, și sufere cu durere înghimpăturile și junghiurile materiei morbóse din corpulŭ sĕu.

Aceste reflecsiunĭ ne arată din nou, ce însemnătate mare, ce valóre necomparabilă are pentru o națiune teritorulŭ sĕu naționalŭ; ele ne punŭ în vedere, câtŭ de dragŭ, câtŭ de prețiosŭ și de sfîntŭ trebue sĕ fie elŭ atâtŭ pentru națiunea întrégă, câtŭ și pentru fie-care membru alŭ ei în parte, și câtă grijă trebue sĕ aibă fiecare pentru păstrarea lui! Fără de continuitatea teritorului nu esistă nicĭ o legătură materială între membrii corpului naționalŭ. Intrepune printre membrii unei națiunĭ membri străinĭ neasimilabilĭ, și prin acésta ai ruptŭ legăturile materiale dintre dînșii, i-ai deslipitŭ și despărțitŭ pe unii de alții, le-ai secatŭ suculŭ de viață, și i-ai lăsatŭ în prada celorŭ mai puternicĭ și mai abilĭ. Acéstă considerare, în combinare cu cele espuse până acum, ne demustră susŭ și tare, că toțĭ aceia, carĭ vêndŭ străinilorŭ neasimilatorĭ părticele din teritorulŭ propriu naționalŭ, comitŭ douĕ crime dintre cele mai negre și mai oribile. Prin astfelŭ de vândărĭ ei nu numai că se înstrăinéză și se lepĕdă de nisce lucrurĭ atâtŭ de scumpe, atâtŭ de drăgălașe și pline de suvenirĭ plăcute; nu numai că prin acésta îșĭ dau din mână mijlócele cele mai apte de esistență propriă; nu numai că prin acésta se hămisescŭ, se slăbescĭ, se ruinéză, se nimicescŭ pre sine înșișĭ și se facŭ astfelŭ culpabilĭ de crima de sinucidere, dér ei mai comitŭ încă o crimă și mai neertabilă, crima de fratucidiu și de parenticidiu, crima de trădare națională, de lesnaționalitate. Căcĭ vêndêndu'șĭ străinilorŭ neasimilătorĭ unulŭ și altulŭ părticelele sale din teritorulŭ naționalŭ, ei întroducŭ prin acésta în corpulŭ națiunii unŭ elementŭ morbosŭ și dușmănosŭ carele desface și despărțesce pre membru de membru, și distruge astfelŭ cu încetulŭ totŭ corpulŭ naționalŭ.

Spre a ne face o ideă și mai chiară, mai lămurită, despre gravitatea acestei crime, despre dauna cea mare și adeseorĭ nereparabilă ce o causéză națiunii cei ce'șĭ vêndŭ moșiile, sĕ ne închipuimŭ pentru unŭ momentŭ că nu numai unŭ individŭ, doi, dece, douĕdecĭ că nu numai o comună séu douĕ, ci că locuitorii unorŭ ținuturĭ întregĭ șĭ-au vêndutŭ la străinĭ neasimilabilĭ moșiile sale! Ce se întêmplă acum cu cei ce șĭ-au înstrăinatŭ moșiile? Din douĕ una; ei séu că se retragŭ pe teritorulŭ rĕmasŭ naționalŭ, séu că emigréză pe teritorulŭ altorŭ națiunĭ. In casulŭ dintâiu, ei trebue neapĕratŭ sĕ întreprindă o luptă seriósă de esistință cu confrațiilorŭ proprii; spre a se susținé pe sine, trebue sé ia dela dênșii aceea ce au vêndutŭ altora. Décă au isbutitŭ întru acésta, décă au deposedatŭ pe câțĭva din connaționalii proprii, le-au luatŭ acestora nutrimêntulŭ necesarŭ, și i-au datŭ stârpirii și periciunii. Ér' de n'au isbutitŭ a susținé cu confrații lor lupta pentru esistință, atuncĭ lipsițĭ de cele trebuincióse pentru traiu, începŭ înșișĭ a împiercí, a stârpí si a se stinge de totŭ. Étă și într'o întêmplare și în alta numai scădere pentru națiunea proprie!

În casulŭ alŭ doilea, atuncia adecă când vêndătorii de moșii emigréză pe teritoriulŭ altorŭ națiunĭ, încă nu observămŭ lucrurĭ mai îmbucurătóre. Emigranții trebue mai curêndŭ séu mai târdiu sĕ-șĭ piérdă neapĕratŭ naționalitatea; căcĭ mulțĭ nu vorŭ fi primițĭ de odată pe acelașŭ locŭ, pentru-că nicĭ o națiune, care grijesce cu rigóre de conservarea sa, nu va primi în mijloculŭ sĕu elemente neasimilabile și dușmănóse, și érășĭ pentrucă doi, trei individĭ singuraticĭ nu vorŭ fi în stare nicĭ sĕ întreprindă, nicĭ sĕ susțină cu succesŭ o luptă de esistință națională cu membrii națiunii pe teritoriulŭ căreia s'au aședatŭ.

Decĭ, în tóte întêmplările, cei ce-șĭ înstreinéză moșiile aducŭ națiunii sale o daună nereparabilă în douĕ direcțiunĭ: odată, ei micșoréză și strîmtéză teritoriulŭ naționalŭ, moșia, partea comună; — și a doua, ei scadŭ și împuținéză numĕrulŭ membrilorŭ națiunii.

Așadară, din punctulŭ de vedere naționalŭ, nu putemŭ destulŭ desaprobá și condamná pre vêndĕtorii de moșii atuncia, când prin vêndare ei le și înstrăinéză, le dau în mâna streinilorŭ, a neconaționalilorŭ, și în specialŭ în mâna acelora carii nu vorŭ sĕ se asimileze, sĕ devină celule organice din corpulŭ naționalŭ, sĕ'i adopte sufletulŭ lui, sĕ'i vorbéscă graiulŭ! Pentru înstrăinătorii de moșii, graiulŭ românescŭ are unŭ cuvêntŭ de calificare, fórte semnificativŭ și plasticŭ, și îi numesce séu, purŭ și simplu, vêndătorĭ séu vêndătorĭ de moșie, vêndĕtori de patrie! Acestŭ cuvêntŭ nu ne numesce numai pre criminalŭ așa precum merită, ci ne arată totodată și modulŭ cum, acțiunea prin care sĕvêrșitŭ crima; adecă: elŭ a vêndutŭ, a datŭ pe banĭ parte din moșia națiunii sale, din teritorulŭ ei, din acelŭ teritorŭ: carele erá destinatŭ pentru manifestarea și întreținerea vieții sale particulare individuale, pentru susținerea esistinții sale, a urmașilorŭ și conaționalilorŭ sĕi din generațiune în generațiune! Pentru că este o datină juridică fórte veche, ca lucrulŭ vêndutŭ sĕ fie și datŭ în mâna și în séma cumpĕrătorului, adecă sĕ'i fie trădatŭ, de aceea vêndĕtorulŭ de patrie, vêndĕtorulŭ de moșie se chiamă și trădătorŭ!

Cui nu-i place epitetulŭ de vêndĕtorŭ și trădătorŭ de moșie, de patrie, feréscă-se de-a comite fapta! Cine'șĭ iubesce națiunea sa, cine-i doresce »sănĕtate,« conservare și viață îndelungată, traiu plăcutŭ și comodŭ: caute prin cuvêntŭ și faptă a deșteptá și a lumina pe vêndĕtorii și trădătorii de moșie asupra gravității lucrului; cerce tóte mijlocele spre a'i feri de rele, și spre a'i împedecá în săvêrșirea crimei de fratucidiu și de parenticidiu, căcĭ patria, moșia, între tóte pe pămêntŭ, este loculŭ celŭ mai sfêntŭ!

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	124.15	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	96.20	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Rentă de hârtiă 5%	91.10	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.75	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	116.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.60	Renta de hârtiă austriacă	81.95
		Renta de arg. austr.	83.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	120.—	Renta de aurŭ austr.	104.25
		Losurile din 1860	134 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.25	Acţiunile băncei austro-ungare	854 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	304 50
Bonurĭ rurale ungare	100.30	Act. băncei de creditŭ austr.	295.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	100.—	Napoleon-d'orĭ	$9.76\frac{1}{2}$
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.25	Mărcĭ 100 împ. germ.	60.30
Bonurĭ rurale transilvane	100.75	Londra 10 Livres sterlinge	123.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	--	—
Renta rom. amort. (5%)	92	—
» convert. (6%)	87	--
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33	—
Credit fonc. rural (7%)	$99\frac{1}{2}$	—
» „ „ (5%)	$85\frac{1}{2}$	—
» » urban (7%)	$98\frac{1}{2}$	—
» » „ (6%)	$93\frac{1}{2}$	—
» „ » (5%)	$82\frac{3}{4}$	—
Banca naţională a României	1250	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	300	—
« » » Naţională	210	—
Aurŭ	$14\frac{1}{2}$%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Brașovŭ

din 27 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump. 8 58	Vênd.	8.60
Argint românesc	» 8 50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	» 9.74	»	9.75
Lire turcescĭ	» 10.98	»	11.—
Imperialĭ	» 9.98	»	10.—
Galbenĭ	» 5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina«	» 100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	» 125—	„	126—
Discontulŭ	» ... 7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noștri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
Brașovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copșa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirișŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
Clușiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
Clușiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Brașovŭ (	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.